

Elektronická evidence tržeb

Bohuslav Čížek (bcizek@sprcr.cz)

Jedna z významných připravovaných změn v daňové oblasti, která má jednak narovnat podnikatelské prostředí a jednak zvýšit příjmy veřejného rozpočtu v rámci boje proti daňovým únikům, je elektronická evidence tržeb (dále jen EET). EET je předmětem poměrně živých diskusí často doprovázenými i nepřesnými informacemi. SP ČR vyjádřil záměru podporu a požádal vládu, aby zajistila jeho zavedení a zároveň při přípravě respektovala základní parametry, jako je například jednoduchost, jednoznačnost a srozumitelnost, zajištění spolehlivého a bezpečného technického řešení, dostatečná osvěta či čas na přípravu, včetně realizace slíbeného zkušebního režimu před nabytím účinnosti zákona. SP ČR podpořil řešení zvolené Ministerstvem financí ČR (MF) a inspirované Chorvatskem. MF při jednáních ukázalo zájem věcně diskutovat a zástupcům firem naslouchat. SP ČR byl a je aktivně zapojen do jednání nad konkrétními parametry a detaily návrhu, tak aby zohledňovaly specifika praxe a působily minimum problémů.

Důležité je upozornit, že informace uvedené v tomto článku nelze považovat za finální a závazné, neboť definitivní podoba zákona a vyhlášky bude předmětem politických diskusí a legislativního procesu. Řada parametrů proto zůstává otevřených. Článek má spíše informativní charakter na základě současných jednání a návrhu předloženého pracovníky MF k projednání ve vládě. Klíčová bude také Metodika k Zákonu o evidenci tržeb, která poskytne další bližší praktické informace.

Vybrané otázky a odpovědi

Pro větší přehlednost jsou vybrané parametry záměru následně zpracovány ve formě odpovědí na často kladené otázky. I zde platí, že se jedná o odpovědi na základě v současnosti předloženého návrhu MF a nelze je v tuto chvíli považovat za závazné a směrodatné pro rozhodování firem.

Jednou ze základních podmínek pro evidenci je příjem v hotovosti - jak je hotovost chápána?

Pod evidenci spadají veškeré hotovostní platby. Nicméně pro účely zákona je vymezení hotovosti širší, než jen platby bankovkami a mincemi. Velmi zjednodušeně se jedná o veškeré platby mimo bezhotovostní převody, inkasa apod. Hotovostí jsou tedy chápány také například stravenky, vouchery, platební poukázky, žetony, ale i platby kartou.

Základní princip modelu elektronické evidence tržeb – jak to bude probíhat?

Podnikatel zašle datovou zprávou transakci ve formátu XML finanční správě (FS). FS zašle potvrzení o přijetí s unikátním kódem (FIK) a podnikatel vytiskne účtenku, včetně unikátního potvrzovacího kódu. Evidenci tržby si následně může zákazník ověřit prostřednictvím webové aplikace finanční správy (pouze informace, zda byla či nebyla tržba/účtenka zaevidována, popřípadě, zda je poplatník oprávněn evidovat tržby ve zjednodušeném režimu. Žádné jiné informace nebudou „veřejně“ dostupné).

Úplně na začátku je třeba se registrovat – co bude znamenat proces registrace?

Prvním krokem musí být získání autentizačních údajů, tedy hesla pro přihlášení na portál EET, kde získá poplatník certifikát či certifikáty potřebné k evidování tržeb (pro komunikaci vlastních systémů se systémem finanční správy) a kde registruje provozovny. K distribuci přihlašovacích/autentizačních

údajů dojde datovou zprávou nebo osobně na územních pracovištích FÚ (nebudou vyžadovány žádné další obsáhlé formuláře či vyplňování). Poplatník může získat až 1000 certifikátů dle svých potřeb a platnost certifikátu bude 3 roky (lze požádat správce daně o navýšení počtu v případě předložení odůvodnění). Certifikát lze vázat na poplatníka, provozovnu či pokladní místo dle volby poplatníka.

Bude má firma či některé mé činnosti spadat pod povinnost evidovat?

Samozřejmě na definitivní určení je třeba počkat na finální znění zákona a Vyhlášky, které projde legislativním procesem. Záměrem MF je plošnost opatření s minimem výjimek. V současnosti lze vycházet z předloženého návrhu MF, kde lze nalézt, co se rozumí pod evidovanou tržbou, a seznam tržeb, které by měly být z evidence vyňaty.

Povinnost evidovat tržby a tedy i registrace k evidenci se obecně týká subjektů, které jsou registrovány k daním (bylo jim přiděleno DIČ), podnikají a přijímají platby v hotovosti (včetně platebních karet a obdobných ekvivalentů). Základní vymezení, kromě hlavního prvku hotovostní formy platby, v návrhu zákona stanovuje, že evidovanou tržbou není příjem, který je nahodilý, není předmětem daně z příjmů, podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně nebo je z jiné činnosti než podnikání a u PO ještě příjem, která podléhá dani ze samostatného základu daně.

Co se týká seznamu navrhovaných vyňatých tržeb, jedná se například o tržby z pracovně-právního vztahu a vztahu s tímto související (například na základě nároků z kolektivní smlouvy), z jízdného ve vozidlech veřejné linkové a drážní dopravy, z poštovních služeb, tržby organizačních složek státu, obcí, podnikání v energetických odvětvích na základě licence podle energetického zákona, tržby příspěvkových organizací, bank a další, u kterých z objektivních důvodů evidence tržeb nedává smysl a není narušen záměr zákona. Například právě z důvodu výrazné specifické regulace činnosti, která nevytváří prostor pro daňové úniky. Navrhováno je například také vynětí tržeb z prodeje prostřednictvím samostatných automatů. Zde je důvodem stávající technický stav většiny automatů, který on-line připojení či ukládání záznamů o přijatých tržbách neumožňuje. Evidence by tedy znamenala zabránění možnosti automaty provozovat.

Dočasně (prvních šest měsíců) jsou vyňaty v rámci přechodného režimu veškeré tržby s výjimkou ubytovacích a stravovacích služeb (povinně evidují od počátku) a velkoobchodu a maloobchodu (povinně evidují po 3 měsících od nabytí účinnosti zákona). Návrh zákona v souvislosti se zmíněným přechodným režimem dočasně také (se stejnými obdobími) vyjímá z povinnosti evidenci tržeb poplatníka, pokud tržby, které mají být evidovány, v předcházejícím zdaňovacím období daně z příjmů nepřekročily 2 mil. Kč a 20 % celkového objemu tržeb.

Co když zaeviduji transakci, která následně neproběhne (zákazník nezaplatí, zruší transakci apod.)?

V takovém případě je možné provést „storno“. Tedy evidovat minusovou transakci.

Pokud dojde k přetížení (tedy doba odezvy je příliš dlouhá) nebo technickým problémům systému, jak lze splnit povinnost?

V takovém případě lze vydat účtenku takzvaně off-line, tedy bez unikátního kódu od finanční správy. Povinnost předat údaje pak vzniká co nejdříve po opadnutí příčiny nemožnosti spojení, nejpozději do 48 hodin. Samozřejmě mohou nastat situace, kde z objektivních důvodů nelze povinnost splnit ani do 48 hodin. V takových případech, pokud finanční správa zahájí jednání s dotčeným subjektem, je třeba

prokázat důvod (např. přírodní katastrofy, poškození zařízení a nemožnost v daném čase zajistit opravu apod.).

A co v případě, pokud mám drahé pokladní zařízení, které neumožňuje komunikace on-line?

Základním princip EET spočívá v možnosti dotčeného subjektu zvolit si typ zařízení, které mu nejlépe vyhovuje dle jeho potřeb. Mezi současným vybavením poplatníka mohou být i sofistikované drahé pokladny bez on-line spojení. On-line komunikace je ale základním prvkem EET. Jsou tedy tři možnosti – upravit zařízení, aby umělo komunikovat on-line, vyměnit zařízení či mít vedle jiné jednodušší zařízení pro potřeby EET.

Jak se evidence tržeb váže na účetní a daňové systémy – plnění souvisejících povinností?

EET určitě neznamená povinnost vazby na účetní a daňové systémy. Některé okamžiky navíc nejsou totožné s povinnostmi pro účely účetnictví a daní. Pojem tržba tedy není shodný s náplní tohoto pojmu pro účely účetnictví. Okamžik povinnosti vzniká nejpozději okamžikem platby zákazníkem, lze ale vydat účtenku i předem (při objednání zboží) a příjem obdržet až při předání zboží. Záměrem není systémy komplikovat a zatěžovat - není žádná povinnost evidenci tržeb vázat na jiné systémy. EET je pouze podpůrný systém, který indikuje velikost obrátu poplatníka v oblasti hotovostních transakcí.

Musí mít účtenka nějakou povinnou podobu?

Záměrem není omezovat podobu účtenky, a to ani rozvržením a grafikou či ani formou. Povinnost lze splnit i elektronickou cestou (sms, e-mail). Zákon podobu a formu přesně nevymezuje, vymezuje pouze údaje, které na účtence mají být povinně uvedeny.

Kdy se firmy dozví technické detaily a přesné zadání, aby mohly začít upravovat systémy?

Samozřejmě řada firem si netroufne investovat po zkušenostech v ČR do úprav systémů před schválením zákona. V současnosti ještě nejsou veškeré detaily dořešeny, nelze zaručit finální vymezení evidence tržeb či termín zveřejnění platného znění zákona, vyhlášky a metodiky. MF při diskusích „slibuje“, že poskytne dostatečný čas. Orientačně hovoří o zveřejnění technického zadání a realizaci pilotního projektu zhruba 6 měsíců před spuštěním, zhruba 3 měsíce před spuštěním bude možná autentizace a získání certifikátu a zhruba 1-2 měsíce budou poskytnuty na „zkušební provoz“. Navíc náběh bude postupný, tudíž subjekty, které nespadnou do „první vlny“, budou mít ještě více času.